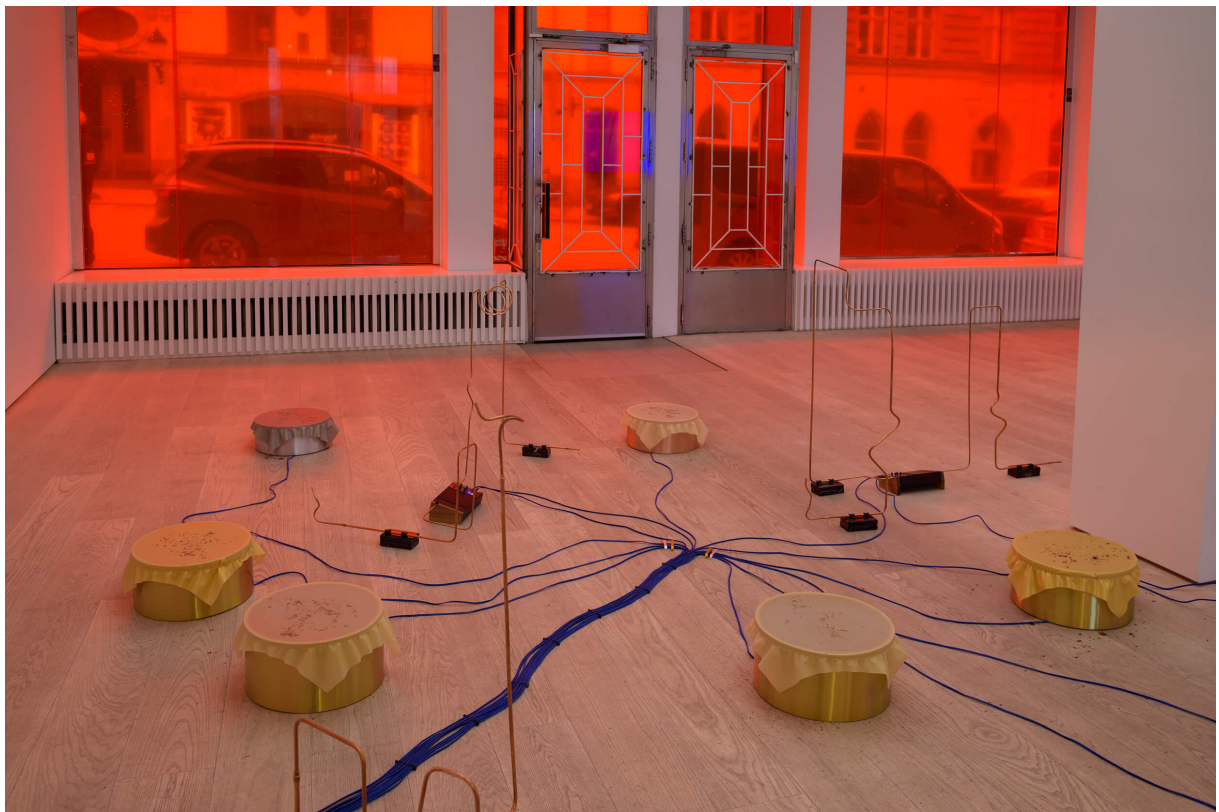
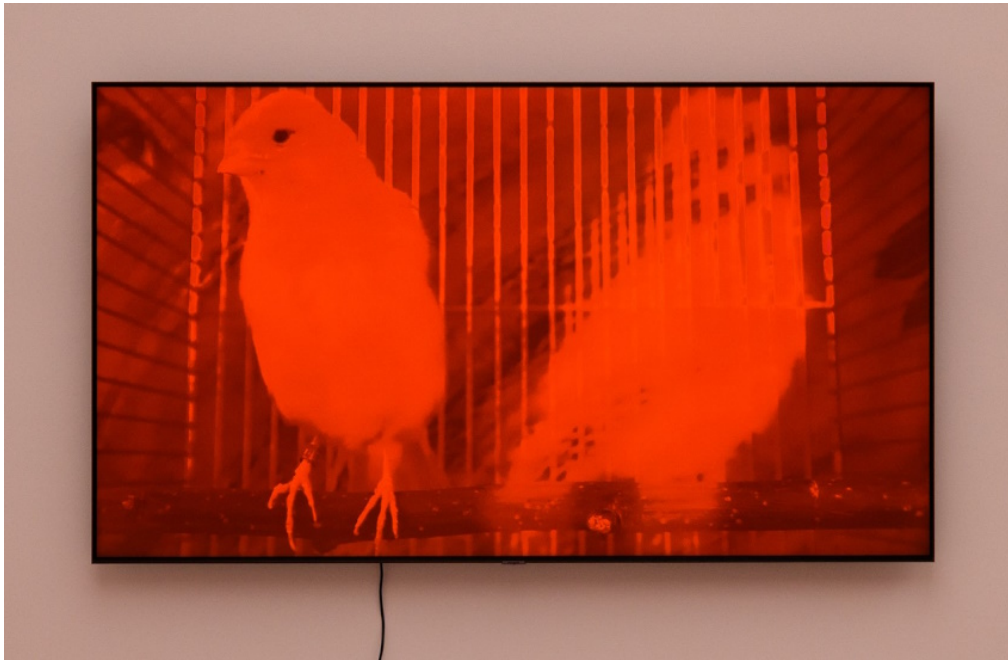

Annika Larsson hos Andréhn-Schiptjenko

ANDERS OLOFSSON · 27 NOVEMBER 2023

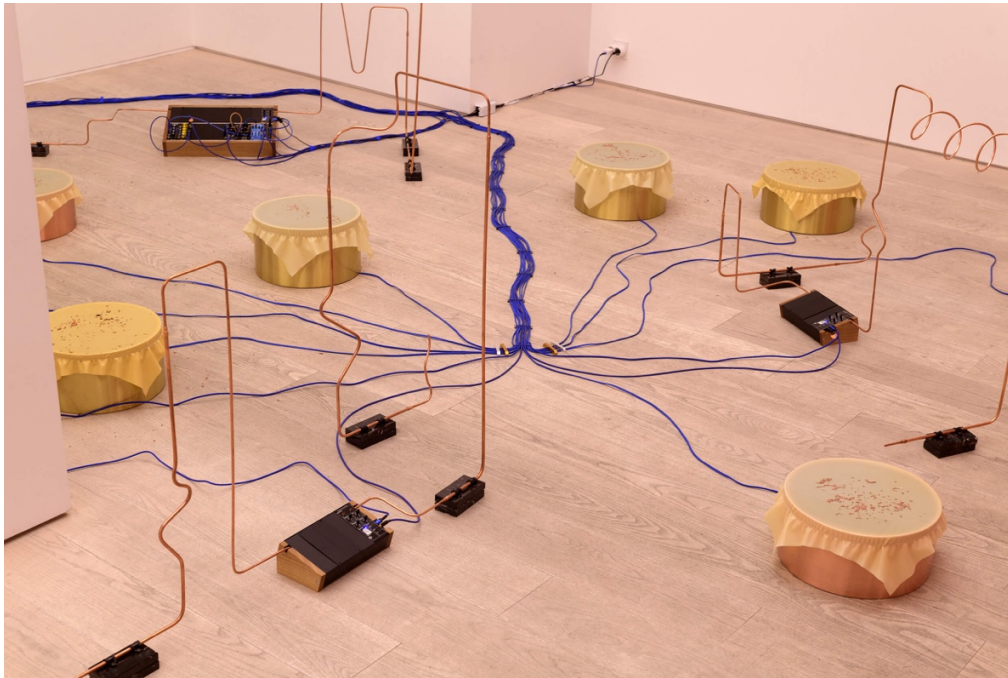

När thereminen ylar olycksbådande, då är det fara å färde! Att den ryske uppfinnaren Léon Theremins kufiska elektroniska musikinstrument från 1919 skulle dyka upp i den svenska samtidskonsten är kanske otippat, men nu har det hänt. I Annika Larssons utställning *Strange Powers* hos Andréhn-Schiptjenko breder nämligen en theremin ut sig över en stor del av galleriets golv.

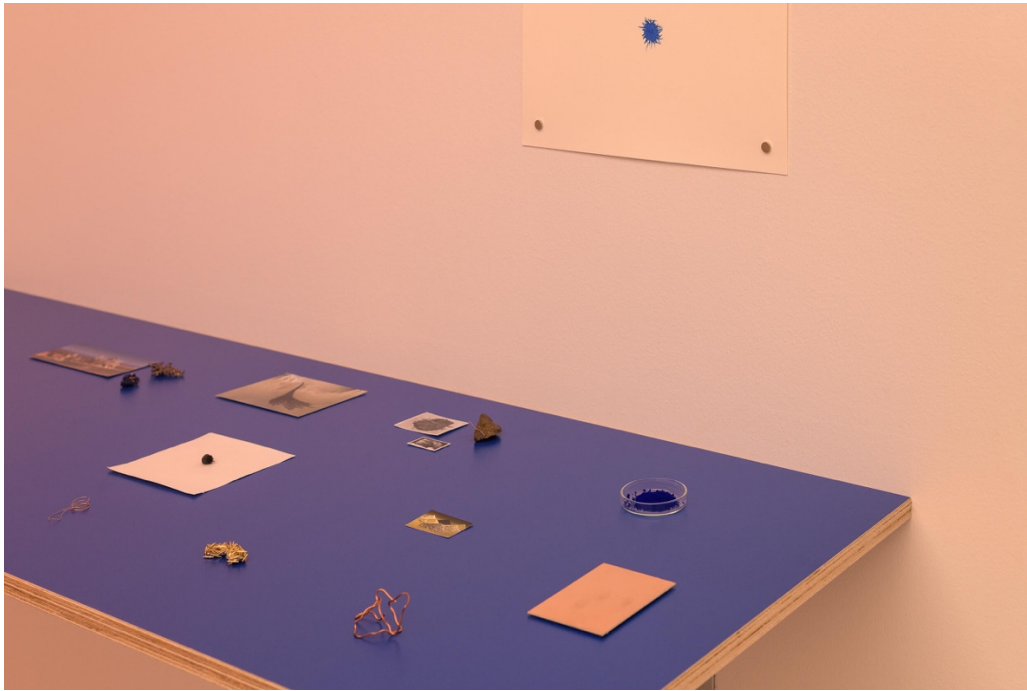
Tekniken som Léon Theremin använde för att bygga sitt instrument hade han först tänkt använda för att på konstgjord väg kunna upptäcka läckande gaser i de notoriskt livsfarliga sovjetiska gruvorna. En elektronisk ersättning för de legendariska kanariefåglarna, med andra ord. Annika Larssons intresse för thereminen är emellertid inte musikaliskt. Hos henne inordnar sig thereminen i mängden av vad hon – men en term lånad från naturvetenskapen – kallar komplexa system. Sådana system finns överallt omkring oss, inom fysik, biologi, kemi, geografi, sociologi och många andra discipliner. Gemensamt för dem är att de består av många olika komponenter som samverkar, ofta på ett sätt som inte kan beskrivas med traditionella förklaringsmodeller och där plötsliga förändringar är svåra att förutse.

Annika Larsson har tidigare berört detta forskningsfält i projektet *Non-Knowledge, Laughter and the Moving Image*, som i slutet av förra året presenterades bland annat hos Index i Stockholm. Människans skratt är ett uttryck för en systemmässig komplexitet genom dess förmåga att vända ut-och-in på en statisk situation, att blixtnabbt skapa nya relationer mellan individer samt i en handvändning devalvera rådande maktförhållanden. Ytterst hägrar löftet om en renare kommunikation bortom språkets gränser.

Att bygga en utställning – för att inte tala om enskilda konstverk – utifrån en så pass esoterisk/teoretisk nivå är inte oproblematiskt. Risken för att halka ned i en tungfotad akademism är överhängande, liksom faran att såväl utställning som verk antar skepnaden av ett antal seminarieövningar som hellre ska läsas än upplevas. Annika Larsson tycks medveten om detta. Verken i utställningen hålls visserligen samman av associationer som inte är särskilt enkla, men som likväl kan uppfattas på en nivå där sambanden blir näst intill sinnliga. I ett hörn ljuder inspelat fågelkvitter som återgivits med hjälp av koppartråd, en magnet och ett membran. Resultatet blir en sång full av fascinerande "glitchar", lakuner i det normalt sett välordnade akustiska systemet.

Det centrala videoverket *Strange Powers – Prologue* utforskar området kvantdatorer, en teknologi som övertrumfar konventionella binära system i och med att kvantdatorns positioner kan ha samma värde simultant (det vill säga inte 1 och 0 utan 1 och 1, 0 och 0 och så vidare). Beräkningskapaciteten blir således oändlig, men paradoxalt nog är kvantdatorer ganska dåliga på saker som dagens binära datorer klarar med briljans. För att analysera komplexa system som klimatförändringar och maskininlärning är emellertid kvantdatorer en nödvändighet. Problemet är att de för med sig en betydande miljöpåverkan i form av överförbrukning av sällsynta jordartsmetaller och energi. Vi seglar därför mot en ny horisont på ett skepp där läckorna under vattenlinjen blir allt fler.

I Annika Larssons videoverk binds alla dessa till synes motsägelsefulla fenomen samman i en visuell helhet, men en helhet som trots allt inte förutsätter att man är påläst innan utställningsbesöket. Många av de förbindelser hon tecknar ges ingen logisk förklaring utan fungerar som allra bäst när de får förbli ett slags poetiska synteser, flöden av bilder som ska upplevas med sinnena snarare än med hjärnan. De collage med fotografier som också pryder utställningslokalen väggar breddar tematiken, men känns inte lika starka som de andra verken utan mer som en redovisning av work-in-progress eftersom de är hämtade ur en kommande bok.

Strange Powers är en utställning som kräver tid och ett öppet sinne. Och kanske är det just där som konsten kan vara en länk mellan vår stökiga värld och vetenskapens högtflygande visioner. Eller, som Annika Larsson själv uttrycker det: kanske är konstnärerna vår tids kanariefåglar i gruvan.

Anders Olofsson

Andréhn-Schiptjenko, Linnégatan 31, Stockholm. Utställningen pågår 16 november – 22 december 2024

Publicerad 27 november, 2023:

<https://konsten.net/annika-larsson-hos-andrehn-schiptjenko/>